

EU uudisti entisiä elintarvikkeita koskevaa lainsäädäntöään noin vuosi sitten. Uusi sivutuoteasetus tuli siirtymäajastaan huolimatta voimaan niin nopealla aikataululla, etteivät kaupat, jätehuoltotoimijat tai suomalaisviranomaiset ehtineet mukaan.

Vielä vuosi sitten kauppa oli haasteiden edessä biojätehuoltonsa kanssa. Suomessa ei ollut riittävästi hyväksyttyä laitoskapasiteettia käsitellä EU-asetuksen mukaisia eläimistä saatavia, ei ihmisravinnoksi tarkoitettuja, kaupan luokan 3. sivutuotteita.

Nyt toimijoilla on ollut vuosi aikaa perehtyä ohjeisiin sekä etsiä ratkaisuja jätehuoltoon. Kansallinen lainsäädäntökin on saatu päivitettyä. Suomalaiset asetukset valmistuivat loppuvuodesta. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira puolestaan on juuri äskettäin päivittänyt ohjeensa kauppojen sivutuoteasetuksen mukaisesta biojätehuollosta.

”Saimme kansallisiin asetuksiin kaikki mahdolliset lievennykset ja poikkeukset”, kertoo asetusten valmistelusta vastannut eläinlääkintöylitarkastaja **Kirsti Huovinen** MMM:stä.

Tiukat käsittelyvaatimukset eivät siten koske suuria osia Suomea. Pohjois-Suomi, Lappi ja osa Itä-Suomesta ovat pysyvää poikkeusaluetta.

Pienet kaupat, joissa sivutuotejätettä syntyy alle 50 kiloa viikossa, ovat vaatimusten ulkopuolella tämän vuoden loppuun.

MYYMÄLÄKOHTAISET OHJEET

Kun EU-asetukset vuosi sitten valmistuivat, kauppa pani töpinäksi yhdessä jätehuoltokumppaneidensa kanssa. Parhaimmissa tapauksissa on selvitetty myymälä- ja jätteen lajittelun ja jätehuollon kannalta.

Se, mitä voi laittaa ”luokan 3 sivutuoteastiaan”

JOTAIN HYVÄÄ EU-ASETUKSISTA:

Kauppojen biojätettä vähemmän kaatopaikalle

Monimutkaiseksi moititulla eläinperäisten jätteiden jätehuoltoa säätelevällä EU-lainsäädännöllä on ollut yllättäviä, hyviäkin vaikutuksia. Muutamilla alueilla sivutuoteasetus on selvästi vähentänyt kauppoista kaatopaikalle joutuvan biojätteen määrää.

riippuu siitä, minkälainen käsittelylaitos jätettä ottaa vastaan ja millaisia ovat paikalliset jätehuoltomääräykset.

Kauppa onkin tehnyt tarkat ohjeistukset jäte-

huoltoon ja kouluttanut henkilöstöään lajitteluun.

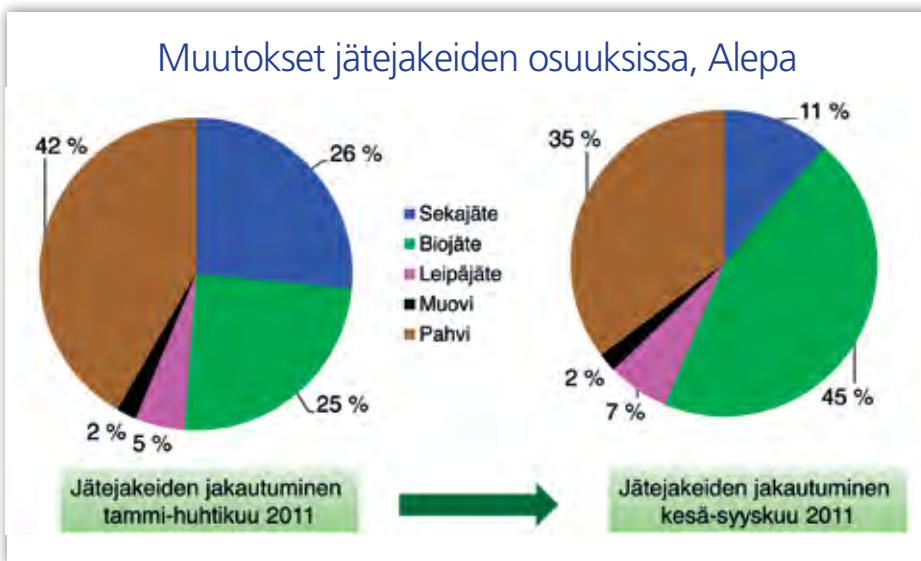
Urakasta on seurannut yllättäviä tuloksia. Sekä kauppa että jätehuolto-operaattorit kertovat, että niillä alueilla, missä on sopiva käsittelylaitos luokan 3 sivutuotteille ja kauppojen pakatuille biojätteille, kaupan kaatopaikalle päätyvän jätteen määrä on vähentynyt selvästi.

”Aikaisemmin esimerkiksi vanhentuneet jauhelihat piti purkaa kaupan takatiloissa. Pakkaukset saatiin energiajätteeseen, mutta liha ja kala menivät käytännössä kaatopaikalle. Se vei työaikaa eikä ollut hygieenistä”, muistelee vuoden takaista tilannetta Osuuskauppa Ympyrän kiinteistöpäällikkö **Heino Rönkkö**.

Nyt Osuuskauppa Ympyrän kymmenestä Salesta, viidestä S-marketista ja yhdestä Prismasta saadaan lähes kaikki biojäte hyötykäyttöön. Pakkauksia ei tarvitse enää myymälässä purkaa. Jätehuolto-operaattori Hyötypaperi Oy toimittaa kauppojen biojätteet Kymen Bioenergian biokaasulaitokseen Kouvolaan.

”Lajittelu on tehostunut niin, että kaatopaikalle menee enää murto-osa. Olemme voineet luopua kauppojen sekajätepuristimista ja korvata ne pienillä jäteastiolla”, Hyötypaperin asiakaspalvelupäällikkö **Anu Borisov** kertoo.

Rönkön mukaan myymälöiden tavoitteena on nollata kaatopaikkajäte tämän vuoden aikana ko-

Kokonaisjättemäärän jakautuminen painoprosentteina jätelajeittain pääkaupunkiseudun Alepa-ketjun myymälöissä ennen kuin EU:n uusi sivutuoteasetus tuli voimaan 4.3.2011 ja sen jälkeen.

Lähde: HOK-Elanto, Satu Kattilamäki, maaliskuu 2012.

Kun viimeinen myyntipäivä umpeutuu näistä lihoista, ne kuuluvat luokan kolme sivutuotteisiin. Kaupan on toimitettava ne sellaiseen käsittelylaitokseen, jolla on Eviran lupa ottaa vastaan tällaista jätettä. Tällaisia laitoksia ei edelleenkaan ole Suomessa tarpeeksi.

konaan. Myymälät ravintoloiheen saavat myös rasvajätteet kierrätykseen.

”Olemme edelläkävijöitä jätehuollossa. On onni, että meillä on näin hyvät yhteistyökumppanit”, Rönkkö kiittelee.

Pääkaupunkiseudun HOK-Elannolla on 6 200 työntekijää. Sen vajaan kolmestasadasta toimipaikasta sivutuoteasetus koskee noin 170 toimipaikkaa. Laatu- ja ympäristöpäällikkö **Satu Kattilamäki** kertoo, että sivutuoteasetusten vaatimusten jalkauttaminen kentälle on ollut melkoinen työ. Se on kannattanut, sillä työn seurauksena kaatopaikkamäärät ovat suorastaan romahtaneet.

”Olen tutkinut Alepa-myymälöiden jätemääriä. Ennen sivutuoteasetusta sekajätettä oli kaatopaikan kokonaisjätemäärästä vielä 26 prosenttia, asetuksen jälkeen enää 11 prosenttia”, Kattilamäki vertaa.

Kun tämä 11 prosenttia ohjataan kaatopaikan sijaan polttoon, ei näissä kohteissa kaatopaikalle päädy enää lainkaan jätettä.

”Sama suuntaus näkyy muissakin myymäläketjuissa”, Kattilamäki jatkaa.

Aiemmin eläinperäiset entiset elintarvikkeet menivät paikallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti pääsääntöisesti pakkauksineen kaatopaikalle. Nyt kaikki biojäte, vihannekset, kasvokset sekä eläinperäiset jätteet menevät samaan astiaan. Ne käsitellään Lahden Kujalan kompostointilaitoksessa, joka on hyväksytty käsittelemään luokan 3 sivutuotteita.

Ne myymälät, joista parasta ennen -päiväyksen ylittänyttä leipää ei mene hyväntekeväisyyteen, ohjaavat leivän bioetanolin tuotantoon.

”Myymälän jätehuollon näkökulmasta on iso merkitys sillä, että on olemassa laitos, joka voi vastaanottaa pakattuja jätteitä”, Kattilamäki korostaa.

Laitosverkosto on täydentynyt vähitellen. **Olli Venelampi** Eviralta kertoo, että muutama uusi laitos on nyt vuoden sisällä saanut hyväksynnän sivutuotejätteiden vastaanottoon. Näitä ovat Biokymppi Oy:n biokaasulaitos Kiteellä, Kymen Bioenergian biokaasulaitos Kouvolassa, Vambion Vampulan laitos sekä HSY:n Ämmäsuon kompostointilaitos. Validointi on vielä kesken

muun muassa Kekkilän Joutsenon ja Mikkelin laitoksella, Mustankorkean laitoksella sekä Oulun jätehuollon kompostointilaitoksella.

Suomessa on kuitenkin yhä pulaa sellaisista kompostointi- ja biokaasulaitoksista, jotka vastaanottaisivat pakattua biojätettä ja jotka olisivat saaneet Eviralta hyväksynnän prosessilleen käsitellä myös sivutuoteasetuksen luokan 3 jätteitä.

Kun uusi orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto astuu voimaan neljän vuoden päästä, laitospaikkaita tarvitaan lisää etenkin nykyisillä katvealueilla Lapissa ja Pohjois- ja Itä-Suomessa.

SOK:n ympäristöpäällikkö **Juhani Ilmolan** mukaan pulaa sopivista käsittelylaitoksista on kaupan kannalta yhä Vaasa-Joensuu-linjan pohjoispuolella.

”Näillä alueilla kauppa ei ole voinut panna toimeen sivutuoteasetusten vaatimuksia, koska alueella ei vain ole laitosta, johon jätteet voisi viedä”, Ilmola sanoo.

Esimerkiksi Osuuskauppa PeeÄssän kaupat Kuopion ja Iisalmen seudulla joutuvat yhä toimittamaan biojätettä kaatopaikalle. Lähin käsittelylaitos olisi Kiteellä.

”Jos biojätettä lähdetäisiin kuljettamaan kaksi- tai kolmesataa kilometriä, siitä tulisi isot kustannukset. Kyllä lähemmäs tarvittaisiin käsittelylaitos”, tekninen isännöitsijä Reijo Jäntti toivoi.

BE > THINK > INNOVATE >

Meet the energy challenge **Now**

PUMPS

MAKING THE WORLD GO AROUND

Skannaamalla tämän koodin saat lisätietoja, miten pumppuja optimoimalla voidaan alentaa maailman hiilidioksidipäästöjä merkittävästi

GRUNDFOS

Pienennä hiilijalanjälkeäsi ja lisää säästöjäsi – NYT
Lukemattomissa kohteissa ja jokapäiväisissä sovelluksissa käytettävien pumppujen osuus on 10 prosenttia maailman kokonaisähkönkulutuksesta. Tätä lukua voidaan pienentää 4 prosenttia, jos yritykset siirtyvät käyttämään energiatehokkaita pumppujärjestelmiä.
Lisätietoja pumppuasennusten optimoinnista saat osoitteesta www.grundfos.com/energy